

Nội dung trình bày

- Công tác xã hội là gì?
- Mục đích và chức năng của nghề CTXH
- CTXH và công tác từ thiện/nhân đạo
- Vai trò nhân viên xã hội
- Các lĩnh vực CTXH

Bối cảnh chung

- CTXH ra đời do nhu cầu xã hội trong quá trình công nghiệp hóa, và hiện đại hóa nhằm giải quyết các vấn đề xã hội ngày càng phức tạp
- Từ hơn một thế kỷ nay CTXH đã hình thành như một ngành khoa học, một nghề chuyên môn.
- 84 quốc gia là thành viên của Hiệp hội Cán bộ xã hội Quốc tế

Định nghĩa CTXH

(Hiệp Hội NVXH quốc tế và Hiệp Hội các trường đào tạo CTXH)

Nghề CTXH thúc đẩy sự phát triển xã hội, giải quyết các vấn đề trong các mối quan hệ, tạo khả năng và giải phóng con người nhằm thúc đẩy phúc lợi. Sử dụng các học thuyết về hành vi con người và các hệ thống xã hội, CTXH can thiệp vào những thời điểm khi con người tương tác với các môi trường của mình. Nhân quyền và công lý trong xã hội là những nguyên tắc nền tảng của

Khái niệm nghề CTXH

- CTXH là một nghề, trong đó người cán bộ xã hội chuyên nghiệp giúp những người khó khăn không thực hiện được chức năng xã hội của mình một cách bình thường, tự nhận thức được cần thay đổi, tìm ra nguồn lực từ chính bản thân, sự trợ giúp từ bên ngoài (hoặc cả hai) để giải quyết vấn đề của mình, có cuộc sống bình thường, hòa nhập xã hội.

Nền tảng nghề CTXH

- CTXH là giúp người để người TỰ GIÚP. Nguyên tắc "TỰ GIÚP" (self help) là nền tảng khoa học đầu tiên của ngành CTXH.
- Vận dụng các kiến thức từ tâm lý học, xã hội học v.v... và xây dựng những PHƯƠNG PHÁP đặc thù để làm việc với cá nhân, gia đình, nhóm nhỏ hay cộng đồng.
- Như các ngành khác mà đối tượng phục vụ là CON NGƯỜI, người NVXH chuyên nghiệp được đào tạo trong 3 lĩnh vực KIẾN THỨC-THÁI ĐỘ-KỸ NĂNG

Mục đích của công tác xã hội

- Mục đích của công tác xã hội là can thiệp hỗ trợ các cá nhân, gia đình, nhóm người, cộng đồng và tác động vào các hệ thống xã hội để giúp họ giải quyết được các vấn đề, thay đổi về mặt xã hội và tăng cường an sinh xã hội
- Đối tượng của công tác xã hội có thể là:
 - Cá nhân
 - Gia đình
 - Nhóm người (ví dụ: những người có cùng nhu cầu hoặc vấn đề)
 - Cộng đồng

Các hệ thống xã hội

Chức năng của CTXH

- Phòng ngừa các vấn đề xã hội
- Can thiệp giải quyết các vấn đề xã hội
- Phục hồi chức năng xã hội của con người
- Phát triển chức năng xã hội của con người

Sự khác nhau giữa CTXH và công tác từ thiện

CTXH và Từ thiện

• Về động cơ giúp đỡ

Trong hoạt động CTXH, nhân viên xã hội coi việc giúp đỡ đối tượng và lợi ích của đối tượng được giúp đỡ là mối quan tâm hàng đầu và duy nhất

Về động cơ giúp đỡ

Người làm từ thiện còn có những động cơ khác, như làm việc thiện là để đức cho con cháu hoặc muốn tạo uy tín cá nhân, muốn khẳng định vị trí xã hội của họ hoặc vì mục đích chính trị hay kinh tế ...

CTXH và Từ thiện

Về phương pháp giúp đỡ:

CTXH đề cao nguyên tắc "tự giúp" trên cơ sở tăng năng lực và trao quyền. Bằng cách cho đối tượng cần câu thay vì cho xâu cá, → phát huy tiềm năng và nguồn lực bên trong của bản thân họ, giải quyết vấn đề với sự hỗ trợ của NVXH.

NVXH phải được đào tạo các kiến thức, kỹ năng làm việc với cá nhân, gia đình, cộng đồng và đọc cơ quan, tổ chức có thẩm quyền cấp tiếp nhận nghề.

Về phương pháp giúp đỡ

Chỉ thuần túy mang tính chất ban phát vật chất từ bên ngoài nhằm giúp cá nhân, gia đình, cộng đồng tạm thời vượt qua những khó khăn trước mắt khi họ bị thiên tai, tai nạn hoặc các rủi ro khác → mất hoặc thiếu thốn các nguồn lực cá nhân để bảo đảm các nhu cầu thiết yếu của cuộc sống

Không cần phải được đào tạo các kiến thức, kỹ năng về Công tác xã hội

CTXH và Từ thiện

- Về mối quan hệ giữa người giúp đỡ và người được giúp đỡ:

Trong CTXH, quan hệ giữa NVXH và thân chủ là mối quan hệ nghề nghiệp, mang tính trực tiếp, bền chặt và được xây dựng trên cơ sở bình đẳng, tôn trọng lẫn nhau, đọc tạo lập, duy trì và phát triển trong suốt quá trình giúp đỡ.

- Về mối quan hệ giữa người giúp đỡ và người được giúp đỡ:

Trong hoạt động từ thiện, mối quan hệ giữa người giúp đỡ và người được giúp đỡ đơn thuần là "cho - nhận", mang tính gián tiếp, ngắn hạn, lỏng lẻo và không theo đuổi mục đích bền vững.

CTXH và Từ thiện

Về kết quả của sự giúp đỡ

Kết quả của hoạt động CTXH mang tính tích cực hơn do đối tượng tham gia vào quá trình giải quyết vấn đề của chính họ và tự quyết định cách thức giải quyết vấn đề.

→ không tạo ra tư tưởng trông chờ, ỷ lại vào sự giúp đỡ từ bên ngoài và đã khơi dậy, phát huy được tiềm năng bên trong của người được giúp đỡ. Nhờ đó, vấn đề của đối tượng được giải quyết tận gốc, có tính bền vững.

Về kết quả của sự giúp đỡ

Đối tượng không trực tiếp tham gia vào quá trình giải quyết vấn đề của chính họ do sự giúp đỡ chỉ đơn thuần mang tính ban phát "cho - nhận"

Không bắt nguồn từ các nguyên nhân sâu xa làm nảy sinh các vấn đề khó khăn → người được giúp đỡ tham gia vào quá trình giải quyết vấn đề mang tính thụ động và thường tạo ra tư tưởng trông chờ, ỷ lại vào sự giúp đỡ từ bên ngoài; vì thế, vấn đề của họ không được giải quyết tận gốc và không có tính bền vững.

Nhân viên Xã hội đóng những vai trò gì?

- Nhà tham vấn
- Người hỗ trợ
- Nhà giáo dục
- Người trung gian
- Người vận động
- Người thương thuyết
- Nhà lập kế hoạch...

Các nguyên tắc nghề nghiệp

1. Chấp nhận thân chủ;
2. Thân chủ tham gia giải quyết vấn đề;
3. Quyền tự quyết của thân chủ;
4. Cá biệt hóa,
5. Giữ bí mật của thân chủ;
6. NVXH phải hết sức ý thức về chính mình;
7. Mọi quan hệ đôi bên phải mang tính chất nghề nghiệp.

Các lĩnh vực CTXH

- Bảo vệ trẻ em
- Bảo trợ xã hội: người già không nơi nương tựa, người khuyết tật, người yếu thế
- Phòng chống tệ nạn xã hội
- Tư pháp
- Các chương trình cho thanh niên, vị thành niên
- Giáo dục (trường học, trường cao đẳng, đại học)
- Y tế, bao gồm cả lĩnh vực sức khỏe tâm thần
- Phát triển cộng đồng
- Quản lý các dịch vụ xã hội của chính phủ
- Nghiên cứu chính sách

Thực trạng vấn đề BVTE tại Việt Nam

- Năm 2011 toàn quốc có khoảng **25,3 triệu trẻ em chiếm 29%** dân số. Trong đó **trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt 1.473.400 em, chiếm 5,85% DS trẻ em**

141.624	trẻ em mồ côi, trẻ em bị bỏ rơi;
1.223.569	trẻ em khuyết tật;
21.098	trẻ em là nạn nhân chất độc hóa học;
4.235	trẻ em nhiễm HIV/AIDS;
32.941	trẻ em lao động trong điều kiện nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm;
11.338	trẻ em làm việc xa gia đình;
21.747	trẻ em lang thang;
1.453	trẻ em bị xâm hại tình dục;
14.061	trẻ em vi phạm pháp luật;
4.334	trẻ em nghiện ma túy.

17

Thực trạng...

- Số trẻ em có HCĐB nhưng chưa được đưa vào Luật (**trẻ em bị tổn thương**) **133.115 trẻ**, trong đó:
 - 120 trẻ em bị buôn bán, bắt cóc;
 - 442 trẻ em bị ngược đãi, bạo lực
 - 132.553 trẻ em bị tai nạn thương tích.

Trẻ em có nguy cơ rơi vào hoàn cảnh đặc biệt

2.557.353 (chủ yếu sống trong các gia đình nghèo 2.497.097).

Tổng cộng # 4,3 triệu (khoảng 18% dân số trẻ em)

(Nguồn Bộ LĐTBXH)

18

CTXH và Bảo Vệ Trẻ Em

- Đánh giá nhu cầu, vấn đề
- Điều tra
- Quản lý ca (case management)
- Làm việc với trẻ, gia đình, các cơ quan cung cấp dịch vụ tham vấn, Hỗ trợ gia đình, tiếp cận dịch vụ XH ...
- Chuyển tuyến (referral)
- Chăm sóc thay thế
 - Chăm sóc bởi họ hàng
 - Chăm sóc đỡ đầu
 - Nhận con nuôi
 - Chăm sóc ở công đồng
 - Chăm sóc trong trung tâm
- Dịch vụ hỗ trợ nạn nhân
- Giám sát việc thực hiện lệnh tòa án

CTXH trong tư pháp với người chưa thành niên

- Phòng ngừa vi phạm pháp luật của người chưa thành niên
- Tham vấn quản lý ca đối với người chưa thành niên có nguy cơ cao hoặc vi phạm lần đầu
- Cung cấp cho trẻ sự hỗ trợ về tâm lí xã hội cho trẻ em và vị thành niên trước tòa án
- Tư pháp phục hồi cho người chưa thành niên: hòa giải giữa người phạm tội và nạn nhân
- Chương trình tái hòa nhập cho trẻ em vi phạm pháp luật sau khi rời khỏi trường giáo dưỡng hoặc trại giam

CTXH trong hỗ trợ gia đình

- Bao lực gia đình: tham vấn cá nhân, tham vấn cho cặp vợ chồng, nhà tạm lánh, trị liệu, hỗ trợ khác ...
- Các vấn đề trong gia đình (những mâu thuẫn li hôn...)
- Người nghèo và thu nhập thấp - thực hiện các quyền về phúc lợi

CTXH trong Bảo trợ xã hội

Khuyết tật

- Đánh giá nhu cầu
- Quản lý trường hợp
- Hỗ trợ tâm lý, tiếp cận dịch vụ
- Tham gia quản lý các loại hình chăm sóc tập trung tại các cơ sở bảo trợ xã hội và ở cộng đồng
- Vận động hỗ trợ xã hội

Người già

- Đánh giá nhu cầu
- Quản lý trường hợp
- Hỗ trợ tâm lý
- Hỗ trợ tại cộng đồng
- Chăm sóc tập trung

CTXH với người dễ bị tổn thương

- Cán bộ xã hội đánh giá nhu cầu, và hỗ trợ tiếp cận dịch vụ cho những người dễ bị tổn thương như:
 - Những người di cư có nguy cơ
 - Người thất nghiệp
 - Người nhiễm HIV/AIDS
 - Nạn nhân bị buôn bán
 - Người có vấn đề sức khỏe mãn tính (cần sự trợ giúp của cộng đồng)

CTXH trong lĩnh vực Tệ nạn xã hội

Hỗ trợ phục hồi tâm lý xã hội cho người sử dụng chất gây nghiện (ma túy, nghiện rượu..) và mại dâm

- Đánh giá
- Điều trị & Phục hồi trong trung tâm và ở cộng đồng thông qua quản lý ca, tham vấn, trị liệu (cá nhân, nhóm)
- Hỗ trợ gia đình
- Hỗ trợ tái hòa nhập xã hội

CTXH trong Phát triển cộng đồng

Phát triển cộng đồng

- Xác định vấn đề
- Xây dựng các dự án cộng đồng
- Huy động nguồn lực
- Bàn tỏ ý kiến
- Nghiên cứu các vấn đề và nhu cầu xã hội

Cứu trợ thảm họa, thiên tai

- Đánh giá
- Hỗ trợ
- Theo dõi

CẢM ƠN CÁC BẠN ĐÃ CHÚ Ý LẮNG NGHE!